

ΔΕΛΤΙΟ

της **ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ**
για μ *ία* **Ανοικτή Κοινωνία**

Κύριο άρθρο

- Κύριο άρθρο
- ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ 2003
- Μια κραυγή μες στα δάσος...
Ποιο δάσος άραγε;
- Παιδεία για όλους
ίου Ηλία Κατσούλη
- Τα Προνόμια του Δημοσίου στο
Κράτος Δικαίου

την προεκλογική περίοδο που από καιρό έχει αρχίσει, η κοινωνία πολιτών και οι οργανώσεις της καλούνται να κάνουν ακόμη πιο αισθητή την παρουσία τους και να αξιώσουν από τα πολιτικά κόμματα να κάνουν γνωστό πώς τα ίδια αντιλαμβάνονται τον αυξημένο ρόλο και την ευθύνη που αναγνωρίζουν ότι φέρουν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.)- Επί πλέον σ'αυτήν την προεκλογική περίοδο τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να δηλώσουν ποια μέτρα σκοπεύουν να πάρουν για να διευκολύνουν το έργο των ΜΚΟ, με λίγα λόγια για να κάνουν δυνατό η κοινωνία πολιτών να αρθρώσει τον δικό της λόγο στη δημοσιότητα.

Ο Πρωθυπουργός κ. Κωνσταντίνος Σημίτης στην τελευταία του ομιλία στα εγκαίνια του Λιεθνούς Συνεδριακού Κέντρου του Μεγάλου Μουσικής (01-12-03) αναφέρθηκε με θερμά λόγια στις ΜΚΟ και εξήρε τη σημασία της συμβολής της ευρύτερης κοινωνίας πολιτών στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας. Την αναγνώριση αυτή είχαμε την ευκαιρία να ακούσουμε από τα στόματα όλων των πολιτικών αρχηγών στις δημόσιες εκδηλώσεις που πριν δύο χρόνια (06-03-01 Κ.Σημίτης, 24-04-01 Κ.Καραμανλής και 23-05-01 Ν. Κωνσταντόπουλος) η δική μας Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία, μαζί με άλλες Κινήσεις, είχε οργανώσει στο ξενοδοχείο Μ. Βρετανία. Στις ομιλίες τους αυτές οι αρχηγοί των πολιτικών κομμάτων όχι μόνο αναγνώρισαν τη σημασία της δραστηριοποίησης της κοινωνίας πολιτών, αλλά υποσχέθηκαν και συγκεκριμένα μέτρα τα οποία προτίθενται να πάρουν με σκοπό να διευκολύνουν η φωνή της να ακουστεί στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία. Εμείς, η Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία, επανερχόμεθα στις υποσχέσεις που επανειλημμένα η Κυβέρνηση και τα Πολιτικά Κόμματα μας έχουν δώσει και καλούμε τις άλλες οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών και τις ΜΚΟ, να αξιώσουν από τα κόμματα να δεσμευτούν σ' αυτά που κατά καιρούς μας έχουν υποσχεθεί και να προχωρήσουν όλα μαζί στη νέα Βουλή σε ψήφιση νόμων που θα κάνουν να ακούγεται σε όλη την Ελλάδα η φωνή της κοινωνίας πολιτών και τα αιτήματα της να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, εκεί δε που προβάλλουν πραγματικές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας να ικανοποιούνται.

Περιοδική Ενημερωτική Έκδοση

Ιδιοκτήτης-Εκδότης:
ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ευφρονίου 5-7, 116 34 Αθήνα Τηλ.:
210 7220 063-210 7220 475

Ρ3Χ: 210 7220 063 e-mail:

kinpol@hellasnet.gr

ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ 2003

ην 19 Νοεμβρίου έγινε η απονομή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κωστή Στεφανόπουλο, των Βραβείων "Νησίδες Ποιότητας 2003", σε ειδική Τελετή στο Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής.

Η εκδήλωση είχε εξαιρετική επιτυχία. Παραβρέθηκαν ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Νικήτας Κακλαμάνης, ο πατήρ Σπύρος Κατραμάδος ως εκπρόσωπος του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, ο πρέσβης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής κ. Τόμας Μίλλερ, και πολλοί άλλοι.

Ως γνωστόν η "Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία" και το "Σώμα Ελληνίδων Οδηγών" είχαν αναλάβει για δεύτερη φορά φέτος την πρωτοβουλία διενέργειας Πανελλαδικού Διαγωνισμού Συλλογικής Δράσης για την προβολή ομάδων εθελοντών που παράγουν κοινωνικό και πρωτοποριακό έργο ποιότητας.

Σκοπός ήταν η ανάδειξη των πρωτοβουλιών και των ομάδων εκείνων που αξίζουν να προβληθούν, διότι προσφέρουν, με το κοινωνικό έργο που επιτελούν, θετικά κοινωνικά πρότυπα και λειτουργούν παραδειγματικά για τη δημιουργία νέων, ποιοτικών πρωτοβουλιών στους ίδιους ή σε άλλους τομείς κοινωνικής προσφοράς. **Πρόεδρος** της Επιτροπής Βραβεύσεων ήταν ο πρώην Πρωθυπουργός κ. Γεώργιος Ράλλης, **Αντιπρόεδρος** ο Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γεώργιος Κουμάντος και Μέλη οι κ.κ.

Λεωνίδα Κύρκος, Πρόεδρος της Κίνησης Πολιτών Αλεξάνδρα Καλόγερο, πρώην Πρόεδρος Σώματος Ελληνίδων Οδηγών

Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Αθηνών

Δημήτρης Γλάρος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Βάνα Ξένου, Καθηγήτρια Ε.Μ.Π. Σωτήρης Σόρογκας, Ζωγράφος - Καθηγητή Ε.Μ.Π.

Η Επιτροπή ανακήρυξε ως νικήτριες οκτώ (8) από συνολικά εβδομήντα δύο (72) οργανώσεις που είχαν υποβάλει υποψηφιότητα για το σημαντικό, συλλογικό, μη κερδοσκοπικό, κοινωνικό τους έργο.

Οι οργανώσεις που βραβεύθηκαν είναι: • **Παγκρήτιος Σύλλογος Παιδιών με Νεοπλασία «Η ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ»**

Η "Ηλιαχτίδα" ιδρύθηκε το έτος 1992 από ευαισθητοποιημένους προς τα παιδιά και τις οικογένειες που πλήττονται από παιδικό καρκίνο πολίτες του Ηρακλείου και προσφέρει υλική, ηθική στήριξη και συμπαράσταση αλλά και ενημέρωση πάνω στους τρόπους και στις δυνατότητες θεραπείας της παιδικής νεοπλασίας. Στο πολύτιμο έργο της συγκαταλέγεται η βελτίωση των συνθηκών ζωής, θεραπείας και διαβίωσης κατά την παραμονή παιδιών και γονέων στα νοσηλευτικά ιδρύματα της Κρήτης, και ειδικά

στην Παιδιατρική Κλινική Αιματολογίας - Ογκολογίας του Νοσοκομείου Ηρακλείου, όπου με τη συμβολή της ιδρύθηκε Μονάδα Μεταμόσχευσης Μυελού των Οστών.

• **Φιλανθρωπικό Σωματείο Αλληλεγγύης και Ανθρωπιστικής Βοήθειας «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ»**

Το σωματείο "Κοινωνική Στήριξη" με σύνθημα «αγκαλιά για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες» δραστηριοποιείται με στόχο την κοινωνική ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες ή καλύτερα παιδιών με ειδικές ικανότητες όπως λένε τα μέλη του, παρέχοντας στα παιδιά αυτά μόρφωση, δημιουργική απασχόληση, οικονομική στήριξη και γενικότερα ό,τι μπορεί να συμβάλει στην κοινωνικοποίηση και όχι την ιδρυματοποίηση τους. Παράλληλα το σωματείο συνεργάζεται και ενεργοποιεί νέους ανθρώπους από σχολεία και συλλόγους, δημιουργώντας πυρήνες εθελοντών, ευαισθητοποιώντας τους στην αλληλεγγύη και την κοινωνική προσφορά απέναντι στα άτομα αυτά.

• **ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ - Ίδρυμα για την Καταπολέμηση της Πείνας**

Αντικείμενο της δραστηριοποίησης της "Τράπεζας Τροφίμων" είναι η συγκέντρωση των προϊόντων που δεν υστερούν από άποψη ποιότητας αλλά δεν έχουν βιώσιμη οδό - είτε είναι ελλειποβαρή, είτε έχουν σύντομη ημερομηνία λήξης, είτε φθαρμένη συσκευασία - και τα διαθέτει δωρεάν σε εκκλησίες, ιδρύματα και άλλους φορείς με ανεπαρκείς πόρους, των οποίων οι φιλοξενούμενοι τα έχουν απόλυτη ανάγκη. Την τελευταία διετία η "Τράπεζα Τροφίμων" τροφοδότησε 13.400 απόρους μέσω 155 φορέων διαθέτοντας 1260 περίπου τόνους τροφίμων αξίας πάνω από 4 εκατομμύρια ευρώ.

• **Εργαστήρι Ειδικής Αγωγής «ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ»**

Η "Μαργαρίτα" παρέχει σήμερα καταφύγιο σε 100 περίπου παιδιά από 14 έως 21 ετών περίπου με μέση και ελαφρά νοητική υστέρηση προσφέροντας τους διάγνωση, κάθε είδους ψυχολογική υποστήριξη, αλλά και επαγγελματική εκπαίδευση σε πραγματικούς χώρους εργασίας, όπου οι νέοι υπό την επίβλεψη των μελών του σωματείου, αποκτούν επαγγελματικές δεξιότητες προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

• **Εστία Κορπισιού «ΦΙΛΟΘΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ»**

Το σωματείο "Φιλοθέη η Αθηναία" ιδρύθηκε το 1963 και έχει αναλάβει, με μεγάλη επιτυχία μέχρι σήμερα τη φροντίδα 198 οικότροφων κορπισιών από διαλυμένες ή προβληματικές οικογένειες αναλαμβάνοντας τη διαβίωση και την πλήρη μορφωτική κοινωνική και οικογενειακή τους αποκατάσταση από το πέμπτο μέχρι το εικοστό έκτο έτος της ηλικίας τους. Το έργο του σωματείου έχει σκοπό την αποκατάσταση των συνθηκών διαβίωσης, την

πνευματική, ηθική ενίσχυση και εκπαιδευτική κατάρτιση κοριτσιών των οποίων οι συνθήκες ζωής απειλούν, εκθέτουν και συχνά οδηγούν σε ηθικό κίνδυνο.

• **Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων «ΑΡΣΙΣ»**

Η "Αρσις" ιδρύθηκε το 1992 ως πρωτοβουλία κοινωνικά ευαίσθητοποιημένων επιστημόνων και από τότε προσφέρει υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης σε νέους, 15 έως 21 ετών από την Αθήνα Θεσσαλονίκη και Βόλο, οι οποίοι έχουν βιώσει τη φτώχεια, την παραμέληση, θυματοποίηση, τη σύγκρουση, την απόρριψη, την εκμετάλλευση, την απομόνωση την προκατάληψη τον ρατσισμό ή έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με την ποινική δικαιοσύνη και γενικότερα διαβιώνουν σε δύσκολες συνθήκες. Το εθελοντικά προσφερόμενο έργο της "Αρσις" έχει ως σκοπό και επιτυγχάνει τον περιορισμό των συνεπειών του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων αυτών και την (επταν) ένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο.

• **Ενοριακή Νεανική Εστία Αγ. Γεωργίου Ακαδημία Πλάτωνος «Η ΚΙΒΩΤΟΣ»**

Η "Κιβωτός" είναι δημιούργημα του πατέρα Αντωνίου Παπανικολάου που μαζί με την πρεσβυτέρα του και λίγους εθελοντές καλύπτουν ζωικές και ψυχικές ανάγκες των παιδιών και νέων ηλικίας 5-20 ετών της περιοχής της Ακαδημίας Πλάτωνος. Παιδιών που ζουν στο δρόμο ή είναι εγκαταλελειμμένα, παιδιά μονογαμικών οικογενειών με βεβαρημένο ποινικό μητρώο, ναρκομανών κλπ. Σήμερα φιλοξενεί 300 παιδιά και νέους κατά ποσοστό 60% αλλοδαπούς και 40% Ελληνόπουλα παρέχοντας τους μεταξύ άλλων σίτιση σε μεγάλο ποσοστό, ενισχυτική διδασκαλία, διδασκαλία ξένων γλωσσών, αλλά και της ελληνικής, βιβλιοθήκη, αθλητικές δραστηριότητες, λειτουργία διαφόρων εργαστηρίων για τη δημιουργική απασχόληση τους και την επαγγελματική αποκατάστασή τους και πολλά άλλα με σκοπό την απομάκρυνση

τους από τον δρόμο και την εγκληματικότητα και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για να ζήσουν μια παραγωγική ζωή με αξιοπρέπεια.

• **ΚΕΝΤΡΟ ΖΩΗΣ**

Το "Κέντρο Ζωής" ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1992 με αντικείμενο του έργου καιτωνπροσπαθειώντου την εθελοντική προσφορά υπηρεσιών που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών των ανθρώπων που ζουν με HIV/AIDS. Το "Κέντρο Ζωής" προσφέρει υπηρεσίες άμεσης φροντίδας και περιθαλψης αλλά και ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης ατόμων-φορέων του AIDS και των οικογενειών τους, μέσω προγραμμάτων συντροφικότητας για τα νοσοκομεία, τις φυλακές αλλά και στο σπίτι με επισκέψεις εθελοντών στους χώρους αυτούς, καθώς και έκτακτη οικονομική ενίσχυση και νομική στήριξη τους. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται επίσης στις ενημερώσεις πληθυσμού και ιδιαίτερα των νέων σε θέματα πρόληψης με διεξαγωγή ομιλιών, επαφές με εκπαιδευτικά ιδρύματα, χώρους εργασίας, Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, καθώς και στη λειτουργία του Κέντρου Ημέρας, ενός ειδικά διαμορφωμένου χώρου που στόχο έχει την εξυπηρέτηση των αναγκών των οροθετικών ατόμων για επικοινωνία, ψυχαγωγία και πληροφόρηση.

Η βράβευση των οργανώσεων αυτών όχι μόνο αποτελεί αναγνώριση του έργου τους αλλά λειτουργεί και παραδειγματικά για τη δημιουργία νέων πρωτοβουλιών στους ίδιους ή άλλους τομείς κοινωνικής προσφοράς.

Στην υλοποίηση αυτής της πρωτοβουλίας συνέβαλαν ουσιαστικά τρεις χορηγοί που δέχθηκαν να καλύψουν οικονομικά τη διοργάνωση και συγκεκριμένα οι εταιρείες ΕΛΑΙΣ Α.Ε., Coca-Cola ΤρίαΈψιλον και CHIPITAINTERNATIONAL.

Ο επόμενος διαγωνισμός των "Νησίδων Ποιότητας" ο οποίος λαμβάνει χώρα κάθε δυο χρόνια, προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί στο τέλος του 2005.

Μια κραυγή μες το δάσος... Ποιο δάσος άραγε;

γανακτώ και πικραίνομαι. Μ' έμαθαν, κι έτσι μεγάλωσα κι εγώ τα παιδιά μου, να σέβομαι τον εαυτό μου και τους άλλους, να πειθαρχώ, να βοηθώ όποιοι έχει ανάγκη, να συμμερίζομαι τις δυσκολίες και να χαίρομαι τις χαρές και την προκοπή του καθενός και του τόπου μας. Αφουγκράζομαι την κοινω-νία μας χρόνια τώρα και ακούω να μου κραυγάζουν «ζεις σ' άλλο κόσμο, προ-σγειώσου, άλλαξαν οι και-ροί». Πίστεψα στην ευνο-μούμενη πολιτεία, στο Κρά-τος-δικαίου, στο Κράτος-αρωγό, στο Κράτος-πρό-νοιας κι είμαι διπλά προδο-μένη. Από ανθρώπους και θεσμούς. Κι ενώ αγωνίζομαι, ευτυχώς μαζί με λιγο-στους ακόμη ομοϊδεάτες, να μην προκαλώ τους συ-νανθρώπους μου π.χ. να μην παρκάρω παράνομα, να μην παραβιάζω τον Κ.Ο.Κ., να μη βάζω φωτιές, να πληρώνω τους φόρους και τις υποχρεώσεις μου εμπρόθεσμα, να πληρώνω τις κλίσεις της τροχαίας ακόμη κι αν είναι παράλο-γες, να μην αποκλείω τις ακτές από τους συμπολίτες μου, να μη προβαίνω σε αυθαί-ρετες οικοδομές, να ξεχωρίζω τα σκουπίδια, να μην τα κατε-βάζω όταν απεργούν οι υπάλ-ληλοι του Δήμου, να προσφέ-ρω εθελοντική εργασία, οι πολ-λοί συμπολίτες μας, μου κατα-

πατούν και τα τελευταία βασι-έλεγχος, φρονώντας, δικαιο-κά μου δικαιώματα: για παρά- λογημένα κατά την γνώμη δείγμα την αναπνοή καθαρού τους, ότι θα παρανομούμε μέ-αέρα, το βάδισμα χωρίς εμπό-χρη να μας πιάσει η τσιμπίδα δια στα πεζοδρόμια, το βάδι-κά και ατομικά, βάνουσα και σμα πάνω στις διαβάσεις, την καθημερινά, λες κι ο τόπος θα έπρεπε να απαρτίζεται από μι-σο πληθυσμό αστυφυλά-κων που θα καταδίωκε το άλλο μισό. Κι όταν εμείς οι λίγοι, τολμήσουμε να πα-ρατηρήσουμε σε κάποιον συμπολίτη μας, π.χ. «μα κόντεψες να με σκοτώσεις περνώντας με κόκκινο», ή «ο δρόμος είναι μονής κα-τεύθυνσης», ή «με κλέβεις στο ζύγι, στο λογαριασμό, μου πουλάς ληγμένα τρό-φιμα, μου πουλάς υπερά-ριθμο εισιτήριο, δεν μου δίνει αποδείξη, μου λες ψέματα, μου παραποιείς αποδεικτικά στοιχεία», μας χλευάζουν.

Πίστεψα στην ευνομούμενη πολιτεία, στο Κράτος-δικαίου, στο Κράτος-αρωγό, στο Κράτος-πρόνοιας κι είμαι διπλά προδομένη. Από ανθρώπους και θεσμούς. Παλεύω να κρατηθώ σε αρμο-νία με το είναι μου, τα πιστεύω μου.

Εξακολουθώ να ελπίζω πως εμείς, οι λίγοι, από όπου βρισκόμαστε, θα καταφέρουμε

και πάλι να ανατρέψουμε τις ισορροπίες για να πάψουμε

να ντρεπόμαστε για την κατάντια του τόπου και φευ των πολιτών της.

Κ.Ο.Κ. όσο παράλογα κι αν εί-ναι!

Οι συμπολίτες μου, εκείνοι που αυθαιρετούν και παρανο-μούν με και τις διευκολύνσεις στους τους κάθε τρόπο και με θράσος βάλουν κατά του Κρά- (το Κράτος είμαστε όλοι κάθε είδους παρανομούντες μας), ότι τάχα δεν υπάρχει δηλαδή δωρεές στους ασυνε-

Οι εκάστοτε ιθύνοντες ανερυθρίαστα μιλάνε για καταστάσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν σαν κοινωνικά φαινόμενα. Γί-νανε πολλοί εκείνοι που χρωστούν, εκείνοι που δεν πλήρωσαν έγκαιρα τις κλί-σεις τους, τις δόσεις τους, που έχτισαν αυθαίρετες οικο-δομές, που έκαψαν δάση, που έκλεισαν τις ακτές και πρέπει κάτι να γίνει. Αρχίζουν λοιπόν

τις ρυθμίσεις επί ρυθμίσεων

πείς και κακοπληρωτές από τα δικά μας τα χρήματα. Κι εμείς οι συνεπείς, τα κορόιδα, οι δακτυλοδεικτούμενοι, θα κληθούμε να πληρώσουμε ακόμη περισσότερα την επόμενη φορά γιατί όσα καρπώθηκαν «οι ξύπνιοι» θα λείπουν από τον προϋπολογισμό. Με τιμωρούν γιατί δεν κλέβω, δεν εκμεταλλεύομαι τον άλλο, δεν εξαπατώ με τα λόγια μου, δεν αυθαιρετώ, δεν βρίζω, δεν χρηματίζομαι. Τι παριστάνεις; ερωτά ο αυθάδης «αξιοπρεπής πολίτης του σήμερα» που μετέρχεται κάθε μέσο παραβίασης του νό-

μου και της ηθικής τάξης: τον αδιάφθορο, τον νομοταγή, τον έντιμο; Παλεύω σ' αυτό τον ορμητικό χείμαρρο να κρατηθώ σε αρμονία με το είναι μου, τα πιστεύω μου. Αποκαμωμένη και τιμωρημένη, καμαρώνω με ταξύ άλλων τους εθελοντές αιμοδότες φοιτητές, που βάλθηκαν κι αυτοί να δωρίσουν με το αίμα τους ζωή, χωρίς ανάμειξη στη διαχείριση, χωρίς τράπεζες αίματος, σ' όποιον έχει ανάγκη. Θαυμάζω την αυτοθυσία των Ανθρώπων που έταξαν τη ζωή τους σ' ένα καλύτερο αύριο του ανώνυμου δωρητή

οργάνων, του γιατρού, του δασκαλου, του πυροσβέστη, του πολίτη που σέβεται τον εαυτό του και υπηρετεί, σε πείσμα των πολλών τις ηθικές πανανθρώπινες αξίες κι όχι το χρήμα και την ατομική του ματαιοδοξία. Μπορεί να είμαι τιμωρημένη από την κοινωνία αλλά θα εξακολουθώ να ελπίζω πως εμείς, οι λίγοι, από όπου βρισκόμαστε, θα καταφέρουμε και πάλι να ανατρέψουμε τις ισορροπίες για να πάγουμε να ντρεπόμαστε για την κατάντια του τόπου και φευ των πολιτών της.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Στον προεκλογικό αγώνα που ήδη έχει αρχίσει η "Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία" θέτει επιτακτικά το πρόβλημα της Ανώτατης Παιδείας και τονίζει προς όλες τις κατευθύνσεις την ανάγκη άμεσης και ρηξικέλευθης επίλυσης του.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έχει ξεκινήσει μια μεγάλη συζήτηση για την εξεύρεση των κατάλληλων τρόπων αντιμετώπισης του τεράστιου κόστους των σύγχρονων Πανεπιστημίων, με σκοπό το κόστος αυτό να διανεμηθεί δίκαια σε όλους όσους ωφελούνται από την πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Με λίγα λόγια, έχει γίνει συνείδηση ότι το κόστος της πανεπιστημιακής παιδείας πληρώνουν οι πολλοί και "μη προνομιούχοι", ενώ το όφελος καρπούνται οι λίγοι και "προνομιούχοι". Για τον λόγο αυτό συζητούνται μοντέλα δίκαιης κατανομής του κόστους, που, γενικά προβλέπουν : Εκείνες οι οικογένειες που έχουν την οικονομική άνεση, να αναλαμβάνουν το κόστος των σπουδών των παιδιών τους και εκείνοι οι νέοι και νέες, των οποίων οι οικογένειες δεν έχουν την ίδια οικονομική άνεση, να παίρνουν δάνειο από το κράτος, το οποίο θα αποπληρώνουν με τους ανάλογους τόκους, σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Με τον τρόπο αυτό, έτσι πιστεύεται, θα εξασφαλισθεί ένα μεγάλο μέρος του κόστους της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, θα απαλλαγούν από το βάρος της χρηματοδότησης των σπουδών των ευπόρων οι εργαζόμενοι και θα δοθεί η δυνατότητα να σπουδάσουν, σε όλους όσους το επιθυμούν, χωρίς να επιβαρύνονται οι οικογένειες τους.

Τα παραπάνω είναι μια ιδέα ενδιαφέρουσα προ πάντων για την Ελλάδα, στην οποία ο θεσμός της "δωρεάν" ανώτατης παιδείας αποτελεί έναν από τους πολλούς υπάρχοντες τρόπους μεταφοράς πλούτου από τα κάτω προς τα πάνω.

**Ηλίας Κατσούλης Γενικός Γραμματέας της
Κίνησης Πολιτών**

Τα Προνόμια του Δημοσίου στο Κράτος Δικαίου

τις 20 Οκτωβρίου η «Κίνηση πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία» οργάνωσε στο Αμφιθέατρο του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, στη Θεσσαλονίκη, στα πλαίσια της Εθνικής Σχολής Δικαστών, δημόσια επιστημονική εκδήλωση με το πιο πάνω θέμα.

Υστερα από χαιρετισμό του κ. Ιωάννη Παπαδόπουλου, Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, την εκδήλωση προλόγισε ο κ. Κωστής Μπακόπουλος, Δικηγόρος, Δ.Ν., ως εκπρόσωπος της Κίνησης.

Ακολούθως ανέπτυξαν κατά σειρά τις εισηγήσεις τους:

- 1.0 κ. Νικόλαος Νίκας, Καθηγητής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με θέμα «Τα δικονομικά προνόμια του Ελληνικού Δημοσίου»,
- 2.Η κ. Πελαγία Γέσιου -Φάλτση, Καθηγήτρια του ίδιου Πανεπιστημίου, με θέμα: «Τα προνόμια του Ελληνικού Δημοσίου στην αναγκαστική εκτέλεση».

Ακολούθησε παρέμβαση του Δικηγόρου κ. Ιάσ. Δούμπη, ο οποίος αναφέρθηκε στο προνόμιο κατάταξης των εργαζομένων και των δικηγόρων.

- 3.0 τελευταίος εισηγητής κ. Στέφανος Μαθίας, επίτιμος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, ανέπτυξε το θέμα: «Η ευθύνη του δικαστή για την πραγμάτωση του Κράτους Δικαίου».

Στη συζήτηση που ακολούθησε έγιναν ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις και οι εισηγητές απάντησαν σε σχετικές ερωτήσεις.

Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κωνσταντίνος Κεραμέυς, ο οποίος συντόνισε την όλη εκδήλω-

ση, έκανε ορισμένες συμπερασματικές σκέψεις.

Ο πρώτος εισηγητής Καθηγητής Ν. Νίκας, αναφερόμενος σε ορισμένα από τα διαδικαστικά προνόμια του Ελληνικού Δημοσίου, είπε ότι το δημόσιο διαθέτει μεγαλύτερες, από ό,τι ο ιδιώτης, αντιδίκος του, προθεσμίες για την άσκηση των διαδικαστικών πράξεων, σε καμιά δε περίπτωση οι προθεσμίες αυτές δεν είναι, για το δημόσιο, μικρότερες των τριάντα (30) ημερών, μολοντί για τον αντίδικο του οι αντίστοιχες προθεσμίες μπορεί να είναι 15, 5, 8, 2 ημέρες ή και 24 ώρες. Η κλήτευση του δημοσίου πρέπει να γίνεται πάντοτε πριν από τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες, ενώ η προθεσμία κλήτευσης του ιδιώτη αντιδίκου του είναι συχνά πολύ μικρότερη. Όλες οι υπέρ ή σε βάρος του δημοσίου προθεσμίες αναστέλλονται για ορισμένους λόγους αποκλειστικά υπέρ του δημοσίου και η περίοδος των δικαστικών διακοπών (1 Ιουλίου έως 15 Σεπτεμβρίου) δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό των προθεσμιών αυτών ως προς το δημόσιο. Το τελευταίο αυτό προνόμιο κρίθηκε ήδη από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αντίθετο προς την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΕΣΔΑ), ως ασυμβίβαστο προς την επιταγή της ισότητας δικονομικών όπλων που απορρέει από την αρχή, της "δίκαιης δίκης" και η χώρα μας καταδικάστηκε για την αδικαιολόγητη αυτή εύνοια προς το δημόσιο ως διάδικο (υπόθεση Πλατάκου κατά Ελλάδας, σχετ.και απόφαση 12/ 2002 της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου). Περαιτέρω, δικονομικό προνόμιο είναι ότι έναντι του δημοσίου δεν είναι εκτελεστές οι τελεσίδικες, δηλ.οι εφετειακές κατά κανόνα, αποφάσεις, όπως ισχύει για τους ιδιώτες αντιδίκους του, αλλά απαιτείται αυτές να έχουν καταστεί

αμετάκλητες, πράγμα που επιτρέπει στο δημόσιο να ασκεί άσκοπες αιτήσεις αναιρέσης, με μόνο στόχο την καταπόνηση των αντιδίκων του και τη διαιώνιση των δικών. Επιπλέον η υπέρ του δημοσίου παραγραφή λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, ενώ οι αντίδικοι του οφείλουν να προτείνουν την υπέρ αυτών παραγραφή. Το δημόσιο δεν οφείλει δικονομικούς τόκους και τόκους υπερημερίας με απλή εξώδικη όχληση, όπως γενικά ισχύει, αλλά μόνο από την επίδοση προς αυτό καταψηφιστικής αγωγής. Το επιτόκιο είναι για το δημόσιο μειωμένο σε κάθε περίπτωση (6% ετησίως) ενώ για τους αντιδίκους του ανέρχεται στο υπερδιπλάσιο. Έχει επιπλέον το δημόσιο την προνομιακή δυνατότητα να ασκεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, παρέμβαση καθώς και πολιτική αγωγή ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων χωρίς δικόγραφο (προφορικά). Ασφαλιστικά μέτρα έναντι του δημοσίου δεν επιτρέπονται. Η δικαστική δαπάνη (δηλ. τα δικαστικά έξοδα που οφείλει να καταβάλει στον αντίδικο του όταν αυτός κέρδισε τη δίκη) περιορίζεται πάντοτε για το δημόσιο στο μισό του ελάχιστου ποσού που γενικώς ισχύει, και πάντως δεν μπορεί να υπερβεί τα 300 ευρώ, ενώ σε περίπτωση μερικής νίκης και ήττας, επιβάλλεται ο ολικός συμψηφισμός της.

Ακολούθως η Καθηγήτρια Π. Γέσιου - Φάλτση, αναπτύσσοντας το θέμα της, αναφέρθηκε αρχικά στα προνόμια των οποίων απολαμβάνει το δημόσιο όσον αφορά την κτήση του εκτελεστού τίτλου, χωρίς παρεμβολή, συνήθως, δικαστικής απόφασης, την αναγγελία των απαιτήσεων του και την κατάταξη του στο πλειστηρίασμα. Ειδικότερα, ενώ με άρθρο 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας η προνομιακή κατάταξη

του δημοσίου είχε περιοριστεί στις απαιτήσεις από φόρους συναρτώμενους προς την αξία των πλειστηριαζομένων πραγμάτων ή προς το είδος τους, και μόνο στο μέτρο που οι απαιτήσεις αυτές ανάγονταν στο έτος που ο πλειστηριασμός είχε γίνει και στο προηγούμενο, ο Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων επεξέτεινε το προνόμιο αυτό σε όλες τις ληξιπρόθεσμες, μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού, απαιτήσεις του δημοσίου, ανεξάρτητα από το είδος τους και από το έτος στο οποίο αναφέρονται, καθώς και στις προσαυξήσεις τους από τόκους κάθε είδους. Έτσι συχνά ολόκληρο το πλειστηρίασμα περιέρχεται στο δημόσιο και ματαιώνεται κάθε ικανοποίηση των άλλων δανειστών, πράγμα που πλήττει τις επιχειρήσεις, τις επενδύσεις και τις πιστωτικές συναλλαγές.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τα προαναφερόμενα προνόμια δεν είναι τα μόνα και ότι όλα τα υπέρ του δημοσίου προνόμια έχουν επεκταθεί και υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και υπέρ πλήθους Νομικών Προσώπων Δημοσίου και Ιδιωτικού ακόμη Δικαίου, Ταμείων, Οργανισμών κ.λ.π. Έχει έτσι αναπτυχθεί μέσα στο σώμα του ιδιωτικού δικαίου ένα ιδιαίτερο καθεστώς προνομίων και προνομιούχων!

Η κατάσταση αυτή είναι ριζικά αντίθετη προς το Κράτος Δικαίου, προς το Σύνταγμά μας, προς το Διεθνές Σύμφωνο του ΟΗΕ για τα Ατομικά και Πολιτικά δικαιώματα καθώς και προς την ΕΣΔΑ. Τα προνόμια του δημοσίου και λοιπών οργανισμών έχουν συχνά ως αποτέλεσμα τον στραγγαλισμό των δικαιωμάτων και συμφερόντων των ιδιωτών και καταλήγουν σε καταφανείς ανισότητες και αδικίες. Εμφανίζουν το δικαίό μας σύστημα ως μεροληπτικό, άνισο και αυταρχικό. Γεννούν συχνά ζητήματα συνταγματικότητας ενώπιον των δικαστηρίων, συντελώντας έτσι στην αβεβαιότητα δικαίου. Αποθαρρύνουν τις επενδύσεις και απομακρύνουν τους ξένους κεφαλαιούχους. Σύρουν τη χώρα μας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου του Στρασβούργου και των Δικαστη-

ρίων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τα οποία μας έχουν επανειλημμένα καταδικάσει, χωρίς ο Έλληνας νομοθέτης να έχει ακόμη συμμορφωθεί, όπως όφειλε. Και τα ελληνικά δικαστήρια, ενθαρρυνόμενα μάλιστα από τη νομολογία των ευρωπαϊκών, άρχισαν ήδη να παραμερίζουν τα προνόμια αυτά ως αντισυνταγματικά και ασυμβίβαστα προς τις διεθνείς συμβάσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου που προαναφέρθηκαν, οι οποίες έχουν υπερνομοθετική ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 28 §1 του Συντάγματός μας.

Ο επίτιμος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου Σ. Μαθίας ανέφερε ότι η νομοθετική λειτουργία ασκείται από κρατικά όργανα, συγκεκριμένα από την Κυβέρνηση που έχει, κατά κανόνα, τη νομοθετική πρωτοβουλία, και από τη Βουλή η οποία ψηφίζει τα κυβερνητικά νομοσχέδια. Ωστόσο η αντίληψη ότι το Δίκαιο θεσπίζεται κυριαρχικά από την εκάστοτε Κυβέρνηση και Βουλή είναι ασυμβίβαστη με μια δημοκρατική πολιτεία. Διότι αυτή είναι οργανωμένη επάνω σε ένα σύστημα κανόνων, άρα τα πιο πάνω όργανα δεν είναι αυτοδύναμα. Αρύονται την αρμοδιότητα τους από την ψήφο του Λαού, επιπλέον δε, και κυρίως, περιορίζονται από το Σύνταγμα, που αποτελεί το ιδρυτικό, καταστατικό κείμενο. Το Σύνταγμά μας αφενός ρυθμίζει και οριοθετεί τη νομοθετική αρμοδιότητα των κρατικών οργάνων (Κυβέρνησης και Βουλής) και αφετέρου θέτει φραγμούς στην εξουσία τους.

Κράτος Δικαίου σημαίνει: I. Πρώτον, ότι το κράτος λειτουργεί βάσει ορισμένων οργανωτικών κανόνων και ότι περιορίζεται από τους εγγυητικούς υπέρ των ιδιωτών κανόνες που προστατεύουν τα ατομικά δικαιώματα. Και 11.

Δεύτερον, ότι κάθε φορά που οι κανόνες αυτοί (είτε οι οργανωτικοί είτε οι εγγυητικοί) παραβιάζονται, το λόγο έχουν τα δικαστήρια. Ο

δικαστής διασφαλίζει τη νομιμότητα. Υπό την προϋπόθεση όμως ότι είναι πρώτον ανεξάρτητος και δεύτερον αποτελεσματικός. Διότι τότε μόνο μπορεί να φέρει σε πέρας τη ν αποστολή το υ.

Τα κρατικά όργανα, κυβερνητικά και διοικητικά, οφείλουν βέβαια αυτεπαγγέλτως να τηρούν τη νομιμότητα. Και μάλιστα όχι απλώς τυπικά, με μια νομιμοφανή συμμόρφωση, αλλ' ουσιαστικά. Το πνεύμα όμως αυτό δεν έχει ακόμη εδραιωθεί επαρκώς στην ελληνική διοίκηση. Για τους λόγους αυτούς θεμέλιο του κράτους Δικαίου είναι ο δικαστικός έλεγχος της κρατικής δράσης.

Ο ρόλος των δικαστηρίων για τη διαφύλαξη του κράτους Δικαίου εκδηλώνεται σε δύο κυρίως επίπεδα:

I. Πρώτον στο κανονιστικό. Ο έλεγχος αυτός συνίσταται στο αν ο νόμος εναρμονίζεται προς τις διατάξεις του Συντάγματος και των ιεραρχικά υπερκείμενων και κατισχυουσών διατάξεων. Π.χ. διάταξη νόμου η οποία επιβάλλει περιορισμούς που εμποδίζουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, την ελεύθερη συμμετοχή στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή (άρθρο 5 § 1), διάταξη που εμποδίζει ή παρακωλύει τη συμμετοχή σε σωματεία ή τη συνδικαλιστική ελευθερία και δράση (άρθρο 12 και 23), διάταξη περιοριστική της θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρο 13), διάταξη που θέτει προσκόμματα στην ελευθερία της τέχνης της επιστήμης, της έρευνας, της διδασκαλίας (άρθρο 16 § 1), διάταξη που οδηγεί σε στέρηση της ιδιοκτησίας χωρίς πλήρη αποζημίωση (άρθρο 17) ή σε στέρηση της δικαστικής προστασίας (άρθρο 20) θα κριθούν ασυμβίβαστες προς τα αντίστοιχα ατομικά δικαιώματα και θα παραμείνουν ανεφάρμοστες. Το ίδιο ισχύει και για διατάξεις νόμων που κρίνονται αντίθετες προς το κοινοτικό δίκαιο, πρωτογενές ή παράγωγο, ή προς διατάξεις διεθνών συνθηκών, ιδίως της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) ή του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, που έχουν κυρωθεί νομοθετικώς με το ν.δ. 53/74 και με το ν.2462/97 αντίστοιχα και κατισχύουν του εσωτερικού δικαίου (άρ-

θρο28\$1 Συντ.).

Ο διοικητικός δικαστής οφείλει, εξάλλου, να ακυρώσει τις διοικητικές κανονιστικές πράξεις που κρίνονται «παράνομες».

Στις περιπτώσεις αυτές ο δικαστής επεμβαίνει ως εγγυητής της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου και αποκαθιστά το κράτος Δικαίου στο νομοθετικό επίπεδο.

.Δεύτερον, ο ρόλος του δικαστή εκδηλώνεται στο επίπεδο της εφαρμογής των νόμων από τα κυβερνητικά και διοικητικά όργανα. Εφόσον διαπιστώσει παράνομη, αντισυμβατική ή αδικοπρακτική ενέργεια θα ακυρώσει την παράνομη ατομική διοικητική πράξη ή θα καταδικάσει το δημόσιο στην εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων ή σε αποζημίωση. Στις περιπτώσεις αυτές ο δικαστής ελέγχει τη διοικητική και τη συναλλακτική κρατική δράση.

Τέλος ο ίδιος εισηγητής αναφέρθηκε στις εγγυήσεις ανεξαρτησίας που προβλέπει το Σύνταγμα υπέρ των δικαστών και την υποχρέωση τους να αποκρούουν κάθε απόπειρα επέμβασης στο έργο τους. Υπογράμμισε τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δικαιοσύνης και όσα ακόμη υπολείπονται και τόνισε την υποχρέωση της εκάστοτε πολιτικής εξουσίας να εφαρμόζει απροφάσιστα τις δικαστικές αποφάσεις, συμμορφούμενη με τη δικαστική κρίση, η οποία πρέπει να γίνεται σεβαστή ακόμη και όταν εμφανίζεται κομματικώς ασύμφορη. Συμπερασματικά ο εισηγητής υπογράμμισε την ανάγκη να ενισχυθεί ο έλεγχος συνταγματικότητας και να παραμερίζονται, ως αντισυνταγματικές, οι διατάξεις που προβλέπουν υπέρ του δημοσίου ή άλλων δημοσίων εν γένει φορέων αδικαιολόγητα προνόμια, όπως είναι ιδίως όσα

προσβάλλουν τη διαδικαστική ισότητα και την ισότητα οικονομικών όπλων. Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία διατυπώθηκαν ερωτήσεις και επιφυλάξεις, στις οποίες απάντησαν οι εισηγητές.

Ο Καθηγητής Κων/νος Κεραμεύς διατύπωσε την παρατήρηση ότι η προνομιακή διαδικαστική διάταξη πρέπει, κατά κανόνα τουλάχιστον, να παραμένει ανεφάρμοστη και όχι να επεκτείνεται προς αποκατάσταση της ισότητας, και υπέρ του αντιδίκου. Παρατήρησε επίσης ότι η υποθήκη δεν μπορεί να θεωρηθεί εμπράγματο δικαίωμα "ουσίας" και επομένως δεν προστατεύεται βάση του άρθρου 17 του Συντάγματος το οποίο αναφέρεται στην "ιδιοκτησία".

Τέλος ο ίδιος συντονιστής έκλεισε την όλη εκδήλωση ευχαριστώντας, εκ μέρους της "Κίνησης Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία", όσους μετέσχαν στη συζήτηση και τους ακροατές.

ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Η Κίνηση Πολιτών για μια Ανοικτή Κοινωνία

σας προσκαλεί σε εκδήλωση με θέμα

"Αυτοδιοίκηση & Άμιλλα των Πανεπιστημίων"

την Πέμπτη 29 Ιανουαρίου 2004,

ώρα προσέλευσης 19-00 και ώρα έναρξης 19-15

στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο
Αθηνών

(ΕΒΕΑ, Ακαδημίας 7-9, αίθουσα 8ου ορόφου)

Θα ακολουθήσει η κοπή της Βασιλόπιτας
παρουσία Μελών και Φίλων της Κίνησης Πολιτών.

Συντονιστής

ο Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου
κ. Γεώργιος Κουμάντος

Εισαγωγική παρουσίαση

από τον κ. Ηλία Κατσούλη

Καθηγητή Πανεπιστημίου,

Γεν. Γραμματέα της Κίνησης Πολιτών

Ομιλητές

κ. Νίκος Αλιβιζάτος

Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών κ.

Γεώργιος Μανιάτης Ομότιμος

Καθηγητής Ιατρικής κ. Στέφανος

Μαθίας Επίτιμος Πρόεδρος Αρείου

Πάγου κ. Λουκάς Τσούκαλης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Πρόεδρος ΕΛΙΑΜΕΠ.

Παρεμβάσεις - Συζήτηση